

Giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học ở Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi số hiện nay

ThS. NGUYỄN ĐỨC THIÊN

Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh; Email: thiennguyenajc@gmail.com

Tóm tắt: Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ trên toàn cầu, Việt Nam không nằm ngoài xu thế đó với hàng loạt đổi mới trong mọi lĩnh vực, đặc biệt là giáo dục. Đối với sinh viên - lực lượng trí thức trẻ đóng vai trò nòng cốt trong sự nghiệp phát triển đất nước - việc được trang bị bản lĩnh chính trị vững vàng là điều kiện tiên quyết để họ có thể tiếp nhận, chọn lọc và ứng dụng hiệu quả thành tựu của thời đại số. Tuy nhiên, việc giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong thời đại mới không chỉ phụ thuộc vào chương trình học hay hoạt động đoàn thể, mà còn chịu sự tác động từ nhiều yếu tố khác nhau, từ môi trường gia đình, nhà trường, xã hội, đến cả không gian mạng. Việc nhận diện các yếu tố tác động này là cơ sở quan trọng để đề xuất giải pháp nâng cao hiệu quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong thời kỳ chuyển đổi số.

Từ khóa: bản lĩnh chính trị sinh viên; giáo dục lý luận chính trị; sinh viên Việt Nam; chuyển đổi số.

1. Chủ thể giáo dục

Trong bối cảnh chuyển đổi số đang diễn ra sâu rộng, các chủ thể lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý công tác giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên tại các trường đại học, học viện cũng đang chịu những tác động đáng kể. Nổi bật trong số đó là vai trò của Đảng ủy, Ban Giám hiệu và Hội đồng trường - những lực lượng giữ vai trò trung tâm trong việc định hướng, chỉ đạo và đánh giá toàn bộ quá trình giáo dục chính trị - tư tưởng cho sinh viên trong điều kiện mới.

Trong đó, Đảng ủy giữ vai trò lãnh đạo toàn diện các mặt công tác của đơn vị, bao gồm: tư tưởng chính trị, công tác tổ chức - cán bộ, xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong nhà trường. Theo tinh thần của Kết luận số 14 - KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung [1] Nâng cao nhận thức, tăng cường trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, nhất là người đứng đầu, tạo sự thống nhất cao trong toàn Đảng và đồng thuận trong xã hội về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung [2].

Đặc biệt, trong thời đại công nghệ số, khi không gian mạng đang trở thành mặt trận tư tưởng mới, vai trò chỉ đạo, định hướng của Đảng ủy càng trở nên quan trọng trong công tác đấu tranh phản bác các quan điểm

sai trái, thù địch. Đây cũng là nhiệm vụ trọng tâm được nhấn mạnh trong Kết luận số 53 - KL/TW ngày 30/5/2023 của Ban Bí thư về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 35 - NQ/TW của Bộ Chính trị (khóa XII) về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới.

Cùng với đó, chuyển đổi số đã làm thay đổi đáng kể phương thức hoạt động, trách nhiệm thực thi và phạm vi ảnh hưởng của các chủ thể trực tiếp tham gia giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên. Bên cạnh vai trò lãnh đạo của Đảng ủy và Ban Giám hiệu, đội ngũ giảng viên lý luận chính trị, cán bộ các phòng - ban chức năng, và đặc biệt là các tổ chức như Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh, Hội Sinh viên, Ban Quản lý ký túc xá, các câu lạc bộ - hội nhóm sinh viên, đã trở thành lực lượng nòng cốt trong việc triển khai trực tiếp các chương trình giáo dục chính trị [3] tư tưởng.

2. Đối tượng giáo dục

Trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra sâu rộng, sinh viên các trường đại học, học viện là một trong những đối tượng trọng tâm cần được chú trọng trong công tác giáo dục bản lĩnh chính trị, đặc biệt là ý thức đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trên không gian mạng. Đây là lực lượng trẻ, có trình độ tri thức cao, tư duy hiện đại, khả năng tiếp cận công nghệ

nhạy và thường xuyên sử dụng mạng xã hội trong học tập, sinh hoạt và giao tiếp.

Chính những đặc điểm này khiến sinh viên vừa là đối tượng dễ bị tác động bởi thông tin đa chiều, vừa là lực lượng có khả năng lan tỏa tích cực, góp phần giữ vững trận địa tư tưởng, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong môi trường mạng. Phát huy vai trò xung kích của thế hệ trẻ trong công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng và đấu tranh phản bác các luận điệu xuyên tạc, sai trái trên không gian mạng. Nghị quyết số 35 - NQ/TW ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị về **Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới**.

Do đó, giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên trong thời đại số cần tập trung vào việc bồi dưỡng tư tưởng, nâng cao thái độ chính trị đúng đắn và xây dựng trách nhiệm công dân mạng. Sinh viên cần được trang bị không chỉ kiến thức lý luận chính trị - pháp luật, mà còn kỹ năng sử dụng mạng xã hội an toàn, khả năng phân tích - phản biện thông tin, và nhận diện nội dung độc hại một cách nhạy bén, có cơ sở.

Bên cạnh đó, các chủ thể giáo dục - bao gồm nhà trường, đội ngũ giảng viên, tổ chức Đoàn - Hội, cơ quan truyền thông và chính bản thân sinh viên tích cực **cần xây dựng chiến lược tiếp cận phù hợp, lấy sinh viên làm trung tâm, kết hợp giữa giáo dục lý luận và thực tiễn ứng dụng. Mục tiêu là hình thành ở sinh viên năng lực tự thân trong đấu tranh tư tưởng: hiểu đúng, nhận diện chuẩn xác, phản bác hiệu quả và thể hiện bản lĩnh chính trị thông qua hành vi văn minh, lập luận chặt chẽ.**

Từ đó có thể khẳng định: sinh viên không chỉ là đối tượng chịu ảnh hưởng, mà còn là lực lượng trung tâm trong công cuộc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng. Vì vậy, việc giáo dục bản lĩnh chính trị, đặc biệt là năng lực phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, cần được xác định là một nội dung cốt lõi trong chương trình giáo dục toàn diện của nhà trường và xã hội trong thời kỳ chuyển đổi số - đúng với tinh thần được đề ra trong Nghị quyết số 52 - NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

3. Nội dung giáo dục

Văn kiện Đại hội XIII đã hướng đến xây dựng con

người Việt Nam phát triển toàn diện, đáp ứng với yêu cầu mới: **Tiếp tục đổi mới đồng bộ mục tiêu, nội dung, chương trình, phương thức, phương pháp giáo dục và đào tạo theo hướng hiện đại, hội nhập quốc tế, phát triển con người toàn diện, đáp ứng những yêu cầu mới của phát triển kinh tế - xã hội, khoa học và công nghệ, thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư**.

- *Lập trường chính trị của sinh viên*

Trong thời đại chuyển đổi số, lập trường chính trị là nền tảng cốt lõi giúp sinh viên vững vàng trước những luồng thông tin đa chiều, nhất là trên không gian mạng - nơi đang trở thành **mặt trận tư tưởng** đầy phức tạp. Việc giữ vững lập trường giúp sinh viên định hướng tư duy, hành động đúng đắn, tránh rơi vào hoài nghi, dao động hoặc tiếp nhận sai lệch các quan điểm xuyên tạc, phản động.

Chủ tịch Hồ Chí Minh viết: **Nói tóm tắt thì đạo đức cách mạng là: quyết tâm suốt đời đấu tranh cho Đảng, cho cách mạng, đó là điều chủ chốt nhất. Ra sức làm việc cho Đảng, giữ vững kỷ luật của Đảng, thực hiện tốt đường lối, chính sách của Đảng. Đặt lợi ích của Đảng và của nhân dân lao động lên trên, lên trước lợi ích riêng của cá nhân mình. Hết lòng hết sức phục vụ nhân dân. Vì Đảng, vì dân mà đấu tranh quên mình, gương mẫu trong mọi việc. Ra sức học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, luôn dùng tự phê bình và phê bình để nâng cao tư tưởng và cải tiến công tác của mình và cùng đồng chí mình tiến bộ**. Với sinh viên hôm nay, điều đó thể hiện qua sự kiên định với lý tưởng cách mạng, trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, và vững vàng trước âm mưu **diễn biến hòa bình**.

Để nâng cao lập trường, việc học các môn lý luận chính trị như Triết học Mác - Lênin, Lịch sử Đảng, Tư tưởng Hồ Chí Minh **cần được gắn với thực tiễn, đổi mới về phương pháp, ngôn ngữ, nhằm giúp sinh viên có **la bàn nhận thức** trong thế giới số. Thiếu kiến thức lý luận dễ dẫn đến **mù chính trị**, bị thao túng tư tưởng và xa rời lý tưởng.**

Sinh viên cũng cần thể hiện lập trường qua hành động cụ thể: chấp hành đường lối, chính sách của Đảng, pháp luật Nhà nước; tích cực truyền thông các giá trị đúng đắn trên mạng xã hội; chủ động đấu tranh phản bác thông tin sai trái bằng lập luận khoa học, tinh thần trách nhiệm và lòng yêu nước. Đây chính là biểu

hiện rõ ràng nhất của bản lĩnh chính trị và vai trò công dân số trong giai đoạn hiện nay.

- Phẩm chất chính trị của sinh viên

Trong kỷ nguyên chuyển đổi số, phẩm chất chính trị của sinh viên không chỉ thể hiện qua đạo đức, ý chí và hành vi truyền thống, mà còn đòi hỏi khả năng thích ứng công nghệ, tư duy phản biện và trách nhiệm xã hội cao. Môi trường mạng với thông tin đa chiều, phức tạp đang đặt sinh viên trước nhiều thách thức trong việc giữ vững bản lĩnh và thể hiện vai trò công dân số có ý thức chính trị.

Thứ nhất, tinh thần yêu nước và ý chí tự cường cần được thể hiện qua hành vi văn minh trên không gian mạng: bảo vệ hình ảnh quốc gia, đấu tranh với thông tin xuyên tạc, lan tỏa giá trị văn hóa dân tộc, nâng cao nhận thức về an ninh mạng và chủ quyền số. Yêu nước thời đại số còn là học tập nghiêm túc, làm chủ công nghệ và khát vọng sáng tạo vì sự phát triển đất nước.

Thứ hai, niềm tin chính trị cần gắn liền với tri thức số và tư duy phản biện. Sinh viên cần hiểu sâu lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, tiếp cận chính sách qua các nền tảng chính thống, từ đó đủ năng lực nhận diện, phản bác các quan điểm sai trái, định hướng lý tưởng sống và mục tiêu nghề nghiệp rõ ràng.

Thứ ba, trách nhiệm chính trị không chỉ thể hiện trong đời sống thực mà còn trong hành vi trên mạng. Sinh viên cần tích cực tham gia hoạt động chính trị - xã hội qua các nền tảng số, sử dụng công nghệ phục vụ học tập, sáng tạo, và có ý thức xây dựng cộng đồng mạng lành mạnh: không chia sẻ thông tin độc hại, tôn trọng sự thật và quyền riêng tư.

- Năng lực chính trị của sinh viên trong kỷ nguyên số

Trong cấu trúc bản lĩnh chính trị, nếu lập trường chính trị là yếu tố nền tảng, phẩm chất chính trị là cốt lõi, thì năng lực chính trị chính là dấu ấn cá nhân, phản ánh khả năng vận dụng nhận thức chính trị vào thực tiễn. Trong bối cảnh chuyển đổi số, năng lực này không chỉ thể hiện qua tri thức sách vở, mà còn nằm ở khả năng thích ứng với môi trường số, nhận diện các vấn đề chính trị - xã hội mới và thể hiện chính kiến có trách nhiệm, có văn hóa trên không gian mạng.

Thứ nhất, chuyển đổi số yêu cầu nâng cao kiến thức chính trị mang tính thực tiễn, cập nhật. Sinh viên không thể chỉ học lý luận suông, mà cần hiểu biết sâu sắc về các biểu hiện của "diễn biến hòa bình", "tự diễn

biến", "tự chuyển hóa", fake news, thao túng dư luận... Việc học lý luận chính trị cần gắn với công nghệ, tận dụng các nền tảng số (học trực tuyến, thư viện số, mạng xã hội học thuật...) để tự học, tự nghiên cứu, kết nối với các diễn đàn học thuật nhằm vận dụng lý luận vào phân tích tình huống thực tiễn.

Thứ hai, kỹ năng chính trị - hành trang không thể thiếu trong thời đại 4.0. Sinh viên ngày nay phải thành thạo các kỹ năng như phản biện xã hội, truyền thông chính trị, ứng xử có văn hóa trên mạng. Việc tham gia các diễn đàn trực tuyến, viết bài phản ánh chính kiến, lan tỏa thông tin tích cực không chỉ giúp rèn luyện tư duy phản biện mà còn thể hiện tinh thần công dân số. Vì vậy, năng lực chính trị cần được rèn luyện thông qua tương tác thực tế với môi trường số, trên tinh thần trách nhiệm, minh bạch và có lập trường vững vàng.

Thứ ba, hành vi ứng xử văn hóa - biểu hiện sinh động của bản lĩnh chính trị trong không gian mạng. Mỗi lượt chia sẻ, bình luận, hay phản hồi của sinh viên trên mạng xã hội đều là phản ánh phẩm chất chính trị, văn hóa và đạo đức. Ứng xử thiếu chuẩn mực có thể trở thành điểm yếu bị các thế lực thù địch khai thác. Ngược lại, sự điềm tĩnh, trách nhiệm, văn minh trong hành vi mạng sẽ góp phần nâng cao uy tín cá nhân và lan tỏa giá trị tích cực. Văn kiện Đại hội XIII, quan điểm của Đảng về xây dựng và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam được trình bày trong mối quan hệ thống nhất, biện chứng khi khẳng định: "giữ gìn và phát huy giá trị văn hóa, sức mạnh con người Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, hội nhập quốc tế"⁽⁴⁾.

Ngoài ra, sinh viên cần biết giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc khi tiếp nhận, chia sẻ và sáng tạo nội dung số. Việc hòa quyện giữa truyền thống và hiện đại chính là biểu hiện bản lĩnh chính trị có chiều sâu, có căn cước. Theo Kết luận số 76 - KL/TW (2020), Đảng yêu cầu: "Tăng cường giáo dục lý tưởng, đạo đức, lối sống, khơi dậy khát vọng cống hiến trong thế hệ trẻ, gắn với trách nhiệm giữ gìn và phát huy văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên số".

- Dũng khí chính trị của sinh viên trong kỷ nguyên số

Trong cấu trúc bản lĩnh chính trị, nếu lập trường là nền tảng, phẩm chất là cốt lõi, năng lực là công cụ, thì dũng khí chính trị chính là "chất thép" biểu hiện rõ nhất bản lĩnh tư tưởng và hành động. Trong bối cảnh

chuyển đổi số - nơi công nghệ vừa mở ra cơ hội, vừa đặt ra thách thức lớn về nhận thức và hành vi - dừng khí chính trị giúp sinh viên giữ vững lập trường, kiên định mục tiêu, hành động đúng đắn trước tác động đa chiều từ môi trường mạng và xã hội.

Theo tinh thần Nghị quyết số 35 - NQ/TW (2018) về bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, sinh viên - lực lượng trí thức trẻ - cần có dừng khí chính trị để chủ động đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, xây dựng môi trường số lành mạnh. Dừng khí đó được thể hiện qua 5 thành tố cơ bản:

- Tính mục đích chính trị: Giúp sinh viên không bị cuốn theo dư luận số đông, xác lập mục tiêu học tập và cống hiến gắn với lý tưởng cộng sản, đạo đức và trách nhiệm xã hội. Văn kiện Đại hội XIII nhấn mạnh: Phải xây dựng thế hệ thanh niên có lý tưởng cách mạng, đạo đức, trí thức và năng lực thực tiễn trong thời đại mới.

- Tính độc lập chính trị: Là khả năng tự chủ trong tiếp nhận thông tin, giữ vững quan điểm trước các luồng xuyên tạc, sai lệch. Trong Kết luận số 01 - KL/TW (2021), Đảng khẳng định việc tăng cường giáo dục chính trị, tư tưởng, giúp thế hệ trẻ miễn nhiễm với thông tin xấu độc.

- Tính kiên trì chính trị: Giữa thời đại tốc độ, sinh viên cần bền bỉ theo đuổi mục tiêu học tập, nghiên cứu, sáng tạo, vượt qua cám dỗ thành công nhanh. Đây là biểu hiện của sự trưởng thành tư tưởng mà Đảng yêu cầu ở người trẻ trong xã hội số.

- Tính quyết đoán chính trị: Giúp sinh viên đưa ra quyết định nhanh, đúng đắn trong môi trường thông tin đa chiều, dựa trên lý tưởng cách mạng và nền tảng trí thức số. Đó là năng lực hành động trách nhiệm trong bối cảnh chuyển đổi số, được nhấn mạnh trong Nghị quyết số 52 - NQ/TW (2019) về cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

- Tính dũng cảm chính trị: Không chỉ thể hiện ở đòi thực mà còn trong môi trường mạng - dám phản biện, lên tiếng bảo vệ chân lý, không im lặng trước sai trái. Đây là một trong những biểu hiện tiêu biểu của công dân số có trách nhiệm, như được nêu trong Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030 (Quyết định 749/QĐ-TTg, 2020).

- Thể hiện bản lĩnh chính trị của sinh viên trong đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch

trên không gian mạng

Trong bối cảnh chuyển đổi số, không gian mạng trở thành mặt trận quan trọng trong cuộc đấu tranh bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Theo tinh thần Nghị quyết 35-NQ/TW của Bộ Chính trị, sinh viên - lực lượng trí thức trẻ - cần thể hiện bản lĩnh chính trị vững vàng bằng việc chủ động nhận diện, phản bác các quan điểm sai trái, thù địch, nhất là trên nền tảng số.

Không gian mạng vừa lan tỏa tri thức, vừa tiềm ẩn nguy cơ phát tán thông tin xấu độc, xuyên tạc lịch sử, kích động chia rẽ. Do đó, bản lĩnh chính trị của sinh viên thể hiện qua khả năng phân tích đúng - sai, phát hiện thông tin sai lệch, bóc tách luận điệu phản động và sử dụng lý lẽ chặt chẽ, ngôn ngữ văn minh để phản bác một cách thuyết phục. Đặc biệt, cần tỉnh táo trước các nội dung nguy trang dưới dạng giải trí, hài hước nhưng mang thông điệp lệch chuẩn.

Thay vì đối đầu cực đoan, sinh viên cần chọn cách phản biện mang tính xây dựng, có lập luận vững, dẫn chứng xác đáng, góp phần định hướng dư luận tích cực. Việc ứng dụng công nghệ, AI để kiểm chứng, tạo nội dung phản bác cũng là biểu hiện của bản lĩnh chính trị trong thời đại mới.

Bên cạnh phản bác, sinh viên còn cần lan tỏa giá trị tích cực, thông tin chính thống, khơi dậy lý tưởng cách mạng, tinh thần yêu nước. Mỗi lượt chia sẻ, bình luận hay thích một nội dung đều thể hiện lựa chọn chính trị. Vì vậy, sinh viên cần tỉnh táo, không tiếp tay cho thông tin sai lệch, biết báo cáo vi phạm và phát huy vai trò người ảnh hưởng trong cộng đồng mạng.

4. Phương pháp, hình thức, phương tiện giáo dục

4.1. Phương pháp giáo dục

Chuyển đổi số đã làm thay đổi sâu sắc cách thức tổ chức, triển khai và tiếp cận các phương pháp giáo dục bản lĩnh chính trị trong các trường đại học. Từ mô hình truyền thống, phương pháp giáo dục hiện nay ngày càng trở nên linh hoạt, tương tác và cá nhân hóa hơn nhờ ứng dụng công nghệ số.

Phương pháp dùng lời nói được mở rộng nhờ các nền tảng giảng dạy trực tuyến, phần mềm hỗ trợ trình chiếu thông minh và công cụ AI (như chatbot chính trị - tư tưởng). Thay vì chỉ nghe giảng một chiều, sinh viên được tham gia thảo luận, phản biện qua các nền tảng số như Zoom, Kahoot, Microsoft Teams, góp phần rèn luyện tư duy phản biện và khả năng nhận diện thông tin xuyên tạc trên không gian mạng.

Phương pháp trực quan được nâng cấp với sự hỗ trợ của công nghệ thực tế ảo (VR), video 3D, bản đồ dữ liệu số và các nền tảng trình bày sinh động như infographic, podcast chính luận. Nhờ đó, những nội dung khô khan trở nên hấp dẫn hơn, giúp sinh viên tiếp thu kiến thức chính trị một cách trực giác, cảm xúc và đa chiều.

Phương pháp thực tiễn được làm mới thông qua việc tổ chức các hoạt động mô phỏng tình huống, xử lý thông tin giả mạo, tham quan thực tế qua không gian số, bảo tàng số hoặc kết nối trực tuyến với chuyên gia, nhân chứng lịch sử. Công nghệ giúp thu hẹp khoảng cách địa lý, đồng thời tăng cường tính thực chiến trong giáo dục.

Phương pháp đổi mới khác, như game hóa giáo dục chính trị (gamification), đã tận dụng đặc trưng của công nghệ để biến việc học thành trải nghiệm hấp dẫn. Các trò chơi tư duy chính trị, cuộc thi trực tuyến, nhiệm vụ tương tác trên nền tảng học tập số giúp sinh viên hứng thú, chủ động và sáng tạo hơn trong việc rèn luyện bản lĩnh.

Nhờ tác động của chuyển đổi số, các phương pháp giáo dục không chỉ trở nên hiện đại, sinh động mà còn góp phần xây dựng một hệ sinh thái giáo dục chính trị tích cực, linh hoạt và hiệu quả. Điều này giúp sinh viên không chỉ hiểu biết về lý luận mà còn hình thành tư duy độc lập, bản lĩnh chính trị vững vàng và khả năng làm chủ không gian mạng - nơi diễn ra những cuộc đấu tranh tư tưởng mới của thời đại.

4.2. Hình thức giáo dục

Dưới tác động của chuyển đổi số, hình thức giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên ngày càng linh hoạt, hiện đại và phù hợp với đặc điểm tiếp nhận thông tin của thế hệ trẻ. Cụ thể:

Lớp học trực tuyến và hội thảo chuyên đề ngày càng phổ biến qua các nền tảng như Zoom, Google Meet, Teams, giúp sinh viên học tập mọi lúc, mọi nơi thông qua các bài giảng số, video, infographic, tài liệu tương tác - tăng tính tiện lợi và hấp dẫn.

Mạng xã hội trở thành công cụ tuyên truyền hiệu quả, khi các fanpage, nhóm trên Facebook, Zalo, TikTok của Đoàn - Hội được sử dụng để lan tỏa nghị quyết, lý tưởng, phản bác quan điểm sai trái một cách gần gũi, phù hợp với thói quen sinh hoạt số của sinh viên.

Các cuộc thi và diễn đàn chính trị trực tuyến như

“Rung chuông vàng”, “Sinh viên với lý tưởng cách mạng” được tổ chức trên các nền tảng số, vừa tạo cơ hội học tập, vừa thúc đẩy tinh thần thi đua, tương tác trong môi trường chính trị - tư tưởng.

Thư viện số và học liệu điện tử giúp sinh viên dễ dàng tiếp cận các tài liệu lý luận về tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ nghĩa Mác - Lênin, đường lối của Đảng ở mọi thời điểm, góp phần tự học và nâng cao nhận thức chính trị.

Đào tạo kỹ năng phản biện, an ninh mạng và tư duy số giúp sinh viên chủ động, tỉnh táo trước các thông tin độc hại, nâng cao khả năng miễn dịch tư tưởng trên không gian mạng.

4.3. Phương tiện giáo dục

Dưới tác động của chuyển đổi số, phương tiện giáo dục giữ vai trò then chốt trong việc truyền tải tri thức chính trị, rèn luyện tư duy phản biện và xây dựng bản lĩnh cho sinh viên. Các phương tiện như trực quan (tranh ảnh, infographic, triển lãm ảo) và lời nói (bài giảng, tọa đàm, tuyên truyền miệng) được tích hợp sâu rộng với công nghệ số, giúp nội dung tư tưởng - chính trị trở nên hấp dẫn, sinh động và thuyết phục hơn.

Trên giảng đường, slide, video, podcast, đồ họa động, AI chatbot... được giảng viên sử dụng để nâng cao hiệu quả truyền đạt. Ngoài ra, các buổi tọa đàm trực tuyến với chuyên gia, diễn giả uy tín, cùng việc sử dụng thiết kế truyền thông số trong không gian học đường cũng góp phần khắc sâu nhận thức chính trị trong sinh viên.

Tận dụng linh hoạt các phương tiện truyền thông kết hợp với công nghệ hiện đại chính là chìa khóa để hình thành một hệ sinh thái giáo dục bản lĩnh chính trị hiệu quả, phù hợp với đặc trưng tư duy và thói quen tiếp nhận thông tin của thế hệ trẻ trong thời đại số.

5. Kết quả giáo dục

Trong bối cảnh chuyển đổi số, kết quả giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên thể hiện rõ qua cả nhận thức tư tưởng, lập trường chính trị và hành động thực tiễn, với những biểu hiện cụ thể như sau:

Thứ nhất, chuyển đổi số tạo điều kiện để sinh viên tiếp cận nhanh chóng, đa dạng với nguồn tài liệu lý luận chính trị. Tuy nhiên, chính điều đó đòi hỏi sinh viên phải có nhận thức đúng đắn, toàn diện và sâu sắc về nền tảng tư tưởng của Đảng. Việc hiểu rõ chủ

nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cùng với chủ trương, đường lối của Đảng và pháp luật của Nhà nước là yêu cầu cốt lõi. Đồng thời, sinh viên cần tư duy phản biện, kỹ năng chọn lọc thông tin, tránh bị tác động bởi các quan điểm sai lệch, xuyên tạc trên không gian mạng.

Thứ hai, trên nền tảng nhận thức ấy, sinh viên cần xây dựng lập trường chính trị vững vàng, giữ vững niềm tin vào con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, vào sự lãnh đạo của Đảng và sự nghiệp đổi mới đất nước. Bản lĩnh chính trị trong thời đại số còn thể hiện ở lý tưởng sống cao đẹp, tinh thần yêu nước, ý thức trách nhiệm với cộng đồng, cùng với thái độ rõ ràng trước các vấn đề chính trị - xã hội. Sinh viên cần kiên định giá trị cách mạng, chủ động đấu tranh chống các thế lực phản động, bảo vệ lợi ích quốc gia, dân tộc.

Thứ ba, trong thời đại số hóa, sinh viên thể hiện bản lĩnh chính trị qua ý chí tự cường, khả năng thích ứng linh hoạt và hành động kịp thời trước những biến động xã hội. Đây là thế hệ công dân số cần chủ động tích lũy tri thức chính trị, nâng cao cảnh giác trên không gian mạng - nơi đang trở thành mặt trận tư tưởng quan trọng. Họ cũng cần phát huy vai trò trí thức trẻ tiên phong, góp phần bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng và giữ gìn ổn định chính trị - xã hội.

Thứ tư, kết quả giáo dục bản lĩnh chính trị không chỉ dừng lại ở tư tưởng mà cần chuyển hóa thành hành động cụ thể. Về mặt tinh thần, đó là sự chuyển biến nhận thức rõ rệt, có khả năng phản biện và đấu tranh trên nền tảng lý luận. Về mặt thực tiễn, sinh viên phải biết tự giác nhận diện các biểu hiện sai trái trên mạng, tích cực tham gia hoạt động bảo vệ nền tảng tư tưởng, góp phần xây dựng môi trường mạng lành mạnh. Đồng thời, việc tham gia sinh hoạt chính trị, ngoại khóa ở trường lớp và địa phương chính là môi trường rèn luyện bản lĩnh hiệu quả và thiết thực. Kết luận số 14 - KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị cũng nhấn mạnh: "vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, khơi dậy tinh thần yêu nước, ý chí tự cường dân tộc và khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc, cần đặc biệt quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý đủ phẩm chất, năng lực và uy tín, có bản lĩnh chính trị, trí tuệ, gương mẫu, quyết tâm đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá, sẵn sàng đương

đầu với khó khăn, thử thách, luôn nỗ lực hành động vì lợi ích chung"⁽¹⁾.

Thứ năm, đánh giá kết quả giáo dục bản lĩnh chính trị trong bối cảnh chuyển đổi số cần một quá trình theo dõi liên tục, toàn diện, trong đó nhận thức phải đi đôi với hành động. Hiệu quả giáo dục không nằm ở việc truyền đạt đơn thuần, mà thể hiện ở khả năng sinh viên biến tri thức thành hành vi cụ thể, từ đó hình thành lối sống chính trị - xã hội tích cực. Khi sinh viên có thể tự giác, chủ động, thể hiện trách nhiệm công dân và khát vọng cống hiến cho đất nước, thì giáo dục bản lĩnh chính trị mới thực sự phát huy tác dụng.

Trong bối cảnh chuyển đổi số, việc giáo dục bản lĩnh chính trị cho sinh viên các trường đại học, học viện ở Việt Nam có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Sinh viên vừa là lực lượng dễ chịu tác động bởi thông tin đa chiều, vừa là chủ thể có khả năng lan tỏa tích cực, góp phần bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng. Thực tiễn cho thấy, khi được trang bị tri thức lý luận chính trị vững vàng, kỹ năng phản biện và tinh thần trách nhiệm công dân số, sinh viên có thể chủ động nhận diện, phản bác quan điểm sai trái, đồng thời lan tỏa những giá trị tích cực trong cộng đồng. Điều đó cũng thể hiện sự cụ thể hóa quan điểm của Đảng về xây dựng thế hệ trẻ "có lý tưởng cách mạng, đạo đức, tri thức và bản lĩnh vững vàng" trong kỷ nguyên số. Giáo dục bản lĩnh chính trị vì thế không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường, giảng viên hay tổ chức đoàn thể, mà cần sự chung tay của toàn xã hội. Khi sinh viên có thể biến nhận thức thành hành động, giữ vững niềm tin, khát vọng cống hiến và trách nhiệm với đất nước, thì công tác giáo dục bản lĩnh chính trị mới thực sự đạt được mục tiêu, góp phần xây dựng nền tảng tư tưởng vững chắc cho sự nghiệp đổi mới và hội nhập quốc tế của dân tộc./

(1), (5) Kết luận số 14 - KL/TW ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về *Chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung*.

(2), (4) ĐCSVN (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, T.1, tr.137, 202.

(3) Hồ Chí Minh (2002), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, tr.293.